

TOM LYCOS I STEFO NANTSOU, *KAMENJE*, RED. IVICA ŠIMIĆ, KAZALIŠTE MALA SCENA

Zločin, krivnja i kazna

Mlade treba ljubiti, a treba im i darovati kazalište. Najzahtjevnija publika u teatru su djeca, ona koja ne lažu i ne znaju lagati, pa su uvijek najbolji korektiv roditeljima, a pogotovo onim rijetkima koji su takozvani gledatelji sa zadatkom. Ipak, postoji još *gora* publika, a to su mladi. Oni neće na predstavu dolaziti zato što je to fino i pristojno, eventualno hoće ako im bude zapovjedeno, ali onda će se i pobuniti. Sami će doći i, što je još važnije, doći ponovno jedino ukoliko je ono što su prošli put dobili kvalitetno, zanimljivo, uzbudljivo i – njihovo.

Program kazališta za mlade vjerojatno je najteže raditi: pronaći tekstove koji zaista govore o onome što muči ciljanu populaciju, stvoriti predstavu koja komunicira, a nije tek zabavna razbibriga, koja istodobno zavodi činjenicom da je kazalište, ali ne predstavlja kazalište kao mjesto lektire, prisile i dosade. Na tome, pored Zagrebačkoga kazališta mladih, već dosta dugo i sustavno radi Kazalište Mala scena. ZKM-ova predstava *Ovo bi mogla biti moja ulica* jedan je od primjera kako se od zbilje može napraviti kazalište koje uspijeva doći do publike kojoj je primarno namijenjena, a slično bi se, sa svim ogradama, moglo reći i za *Kamenje*, najnoviju produkciju Kazališta Mala scena.

Nastao iz improvizacije članova australskoga kazališta ZEAL Theatre Company, Toma Lycosa i Stefa Nantsoua, taj je tekst priča o zločinu i kazni, i to sasvim temeljno pitanje sučeljuje sa svakodnevicom čitljivom na svim meridijanima i paralelama. Trinaestogodišnjih i petnaestogodišnjih klinaca koje *pucaju hormoni*, a svijest i sustav *unutarnje kontrole* nije im još (dovoljno) razvijen, ima svagdje, od obilaznica australskih gradova do Ribnjaka u središtu Zagreba, nedaleko od Male scene. Takva dva tinejdžera, jer izvorna predstava i tekst nastali su prema istinitom događaju, zaista su u žaru objesti ili želje za prekoračenjem gra-

nice bacali kamenje s nadvožnjaka sve dok jedan vozač nije poginuo. Njihove dotadašnje nepodopštine još se mogu podvesti pod adolescentsko ispitivanje pravila i normi, ali taj prijelomni događaj nagli je ulazak u svijet odraslih, gdje čin povlači

Filip Lozić i Marko Hergešić u predstavi *Kamenje*

posljedice, a pogreška kaznu i(li) iskupljenje.

U predstavi, i to je jedan od njezinih vrhunaca, sam čin, koliko god spektakularan bio, nije prikazan čak ni u pokušaju. Kao što ni emotivni naboj spoznaje da je učinjeno nešto što ima strašne po-

sljedice i što ne može biti povučeno, zaboravljeno, izbrisano ili potisnuto, nije ekspliciran. Ono što publika vidi tek su dva dječaka / mladića koji su u tom času doživjeli naizgled malu, ali dalekosežnu i krucijalnu transformaciju. U tom djeliću sekunde oni nisu, ostarjeli ili odrasli jer to dolazi poslije, tijekom objektivne policijske i pravne procedure, s osobnim iskustvom i vaganjem vlastite savjesti.

Svaka je režija kvalitetna ukoliko, uz određeni koncept predstave, razumije svoje datosti te naglašava prednosti i skriva slabosti. Koliko je to ovdje slučaj, teško je decidirano tvrditi, s obzirom da je za dvije glavne i jedine uloge u *Kamenju* održana i audicija te da su izabrani Filip Lozić i Marko Hergešić, studenti Akademije dramske umjetnosti u Zagrebu. Riječ je još o poprilično grubu glumačkom materijalu, pa je Ivica Šimić namjerno, i ne samo zbog toga, prvi dio predstave *nabrijao* odnosno, intenzivirao do krajnjih granica. A sve kako bi stvoreni likovi izgledali što uživljeniji u vlastiti svijet još dječje mašte, koja se počela preklapati sa stvarnim svijetom oko njih. Spomenuti prijelomni trenutak tako nije iscrtan psihološkim realizmom, nego gubitkom energije, izostankom svakoga zanosa, i to rješenje je, s obzirom na datosti, i više nego solidno. Kasniji dio radnje, od kontroverzne sudske presude do višeznačnoga svršetka, važan je kao eksplicacija moralnih dvojbi kakvih nisu bili lišeni ni nedavni zbiljski slučajevi delinkvencije s tragičnim posljedicama u nas.

U svakom slučaju riječ je o predstavi koja upozorava, ali na drukčiji način od onih koje samo seciraju pojedinačni slučaj i zauzimaju strane, ili od onih koje za sve krive okolinu. Ovoga puta riječ je o osobnoj i komornoj duodrami, koja zahvaljujući zanimljivoj intervenciji ne ostaje samo u kazališnoj dvorani.

IGOR RUŽIĆ